

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра філософії та культурології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан філологічного факультету

/проф. Борис БУНЧУК/

“ 12 ” серпня 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ І МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ
СУСПІЛЬСТВОЗНАВЧИХ ДИСЦИПЛІН У ЗВО

обов'язкова

Освітньо-професійна програма «Культурологія»

Спеціальність 034 Культурологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

філологічний факультет

Мова навчання українська

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни Педагогіка вищої школи і методика викладання суспільствознавчих дисциплін у ЗВО складена відповідно до освітньо-професійної програми «Культурологія», спеціальності 034 Культурологія, другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 7 від «30» червня 2021 р.).

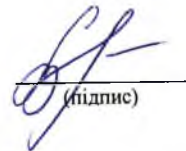
Розробники: **Возний Ігор Петрович**, доктор історичних наук, професор кафедри філософії та культурології, **Шевчук Кристина Дмитрівна**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти

Викладачі: **Возний Ігор Петрович**, доктор історичних наук, професор кафедри філософії та культурології, **Шевчук Кристина Дмитрівна**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти

Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри філософії та культурології

Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року

Завідувач кафедри філософії та культурології

(підпис)

Ольга РУПТАШ

Схвалено методичною радою філологічного факультету

Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року

Голова методичної ради філологічного факультету

(підпис)

Алла АНТОФІЙЧУК

Пояснювальна записка

Предметом вивчення Педагогіки вищої школи та методики викладання суспільствознавчих дисциплін у ЗВО є методологічні основи педагогіки вищої школи, методики викладання суспільствознавчих дисциплін, специфіка дидактичних прийомів та ефективні способи застосування інноваційних технологій, що забезпечують високу якість і сучасні стандарти освіти, моніторингу та контролю за рівнем навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Засвоєння навчального матеріалу не лише знайомить з теоретичними розробками і практичними рекомендаціями щодо методики та методології навчально-освітнього процесу в ЗВО, а й створює передумови для формування професійних навичок і умінь викладання суспільствознавчих дисциплін у вищій школах, побудови цілісної картини щодо ефективності того чи іншого педагогічного й організаційно-управлінського підходу до розв'язання складних завдань, які визначають сучасний стан і перспективи розвитку вищої освіти та становлення професійної підготовки випускників гуманітарних спеціальностей.

Навчальний матеріал сприяє пізнанню дидактичних засад і педагогічних прийомів їх застосування у процесі формування професійної педагогічної культури та майстерності.

Структура курсу (курс поділено на два модулі: *«Педагогіка вищої школи»* і *«Методика викладання суспільствознавчих дисциплін у ЗВО»*) та їхнє змістове наповнення містять чіткий алгоритм формування професійної культури потенційних викладачів суспільствознавчих дисциплін у ЗВО і сприяє засвоєнню необхідного теоретичного базису та сприяє вдосконаленню їх педагогічної майстерності.

Важливою складовою навчального курсу є ознайомлення з загальними та інноваційними методиками проведення лекційних, семінарських і практичних занять, а також формами та методами закріплення знань, контролю за навчальним процесом, поглибленням навичок і умінь самостійної розробки матеріалів навчально-інформаційного, навчально-методичного й наукового характеру (лекцій, наукової статті, доповіді, рецензії тощо), в тому числі й в процесі здійснення навчально-освітнього процесу за змішаною формою навчання та в умовах карантинних обмежень і гнучкого використання робочого часу.

Метою курсу є ознайомлення здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти з теорією та практикою навчання, виховання й управління у вищій школі, психологічними закономірностями освітнього процесу та співпраці між викладачем і студентом, студентською групою, формування їх готовності до викладання суспільствознавчих дисциплін у закладах вищої освіти, організації науково-дослідної та інноваційної діяльності..

Праксеологічний вияв мети полягає у формуванні навичок самостійного проведення усіх організаційних форм вузівських занять з суспільствознавчих дисциплін; дозволяє виробити особистісний стиль науково-педагогічного працівника, який добре володіє основами методики й методології здійснення навчально-освітнього процесу на різних рівнях системи освіти з врахуванням особливостей проведення занять для різних вікових категорій.

Завдання вивчення навчальної дисципліни.

Пререквізити – вдалою теоретичною базою для вивчення дисципліни можуть бути курси: «Психологія: загальна, педагогічна, вікова», «Логіка», «Риторика та культура спілкування» «Етика та естетика», «Методика викладання суспільствознавчих дисциплін» різноманітні курси з циклу історії та теорії культури вивчення яких передбачено в межах ОП бакалаврського рівня.

Результати навчання: У результаті вивчення дисципліни згідно з вимогами ОПП студент повинен оволодіти загальними компетентностями: ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; ЗК 2. Здатність спілкуватися (усно та письмово) державною та іноземною мовою на рівні, що відповідає професійним потребам; ЗК 5. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Також студент повинен освоїти фахові компетентності спеціальності: ФК 4. Усвідомлення соціальної та етичної місії культуролога, а також можливостей та особливостей практичного використання культурологічного знання й набути програмних результатів навчання: ПРН 10.

Мати навички вироблення та ухвалення рішень з управління закладами та установами культури чи відповідними структурними підрозділами у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; ПРН 11. Мати навички організації та керівництва професійним розвитком осіб та груп у галузі культури.

Опис змісту робочої програми навчальної дисципліни

Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	3	4	120	21	21			78		іспит
Заочна											

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Педагогіка вищої школи												
Тема 1. Загальні основи педагогіки вищої школи 1. Предмет педагогіки вищої школи 2. Основні завдання та функції педагогіки вищої Школи 3. Методологія педагогіки вищої школи у світлі сучасної парадигми науки	12	2	2			8							
Тема 2. Дидактика вищої школи. 1. Закони, закономірності та принципи дидактики вищої школи 2. Зміст освіти у вищій школі. 3. Моделі освіти. 4. Педагогічні технології.	14	3	3			8							
Тема 3. Організація освітнього процесу у вищій школі 1. Управління освітнім процесом. 2. Методи та форми навчання. 3. Студентоцентризм в освітньому процесі.	12	2	2			8							
Тема 4. Педагогічні технології у вищій школі 1. Поняття педагогічної технології та її класифікація.	12	2	2			8							

[illegible]

студента в вищій школі. 2. Організацію і проведення культу-рологічних практик в вузі 3. Методика керівництва навчально-дослідною роботою студента. Виховна роль наукового керівника студента. 4. Навчальна і науково-методична робота на кафедрі.												
Тема 5. Науково-дослідницька діяльність магістранта. 1. Магістерська як самостійна випускна науково-дослідницька, кваліфікаційна робота. 2. Структура магістерського дослідження. 3. Основні вимоги до оформлення магістерської роботи.	11	2	2			7						
Разом за ЗМ 2	58	10	10			38						
Усього годин	120	21	21			78						

Тематика практичних занять

№	Назва теми з основними питаннями - план	Кількість годин
1	Розвиток вищої освіти України в системі європейської інтеграції 1. Історія розвитку вищої освіти в Україні. 2. Особливості систем вищої освіти у країнах Європи, Азії та Америки. 3. Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти. 4. Концепція розвитку вищої освіти України відповідно вимог Болонського процесу	2
2	Принципи дидактики 1. Принцип науковості. 2. Принцип системності, систематичності й послідовності. 3. Принцип доступності. 4. Принцип наочності. 5. Принцип свідомості й активності. 6. Принцип зв'язку теорії з практикою. 7. Принцип єдності колективного й індивідуального	3
3	Педагогічні технології у вищій школі 1. Поняття педагогічної технології та її класифікація. 2. Кредитно-модульна технологія навчання. 3. Дистанційна технологія навчання. 4. Проектування педагогічних технологій.	2
4	Методологічні основи активізації навчально-виховного процесу 1. Педагогічні підходи щодо активізації навчально-виховного процесу. 2. Методи та форми активізації початкової діяльності здобувачів. 3. Організація проблемного навчання.. 4. Дидактичні ігри як метод активного навчання та виховання.	2
5	Дидактичні основи управління навчально-творчою діяльністю здобувачів 1. Концептуальні основи управління навчально-творчою діяльністю студентів. 2. Педагогічні закономірності та принципи управління навчально-творчою діяльністю студентів. 3. Дворівнева педагогічна технологія управління навчально-	2

	творчою діяльністю студентів.	
6	Методологічні основи методики викладання суспільствознавчих дисциплін у ЗВО, освітні та виховні завдання курсу 1. Методика викладання як система знань. 2. Методологічне значення знань з суспільствознавства для формування світогляду і наукового способу осмислення проблем суспільного життя. освіти. Голос, інтонації, жести, стиль ведення заняття. 3. Необхідність модернізації української освіти. 4. Організаційно-методичне забезпечення освітнього процесу у вищій школі.	2
7	Основні форми аудиторних навчальних занять 1. Методика підготовки і читання лекцій. 2. Особливості методики читання лекцій з суспільствознавчих дисциплін. 3. Методика підготовки і проведення семінарського заняття. 4. Основні форми семінарських занять. 5. Методичні основи проведення семінарського заняття.	2
8	Викладання суспільствознавчих дисциплін та інноваційні освітні технології 1. Історія виникнення, сутність та значення інтерактивного навчання. 2. Традиційні та інноваційні методи навчання. 3. Використання інформаційних технологій у викладанні суспільствознавчих дисциплін. 4. Технологія розробки та проведення ділових ігор. 5. Дистанційні технології навчання	2
9	Формування творчої особистості майбутнього спеціаліста 1. Основні напрямки роботи кафедри як навчально-наукового структурного підрозділу ВНЗ. 2. Робота навчально-методичних комісій, секцій, об'єднань, лабораторій при кафедрі. 3. Виховна робота зі студентами на кафедрі. 4. Наукове керівництво студентами, рекомендації та характеристики студента або учня.	2
10	Системи контролю та оцінювання якості навчання 1. Цілі, завдання та функції контролю якості навчання. 2. Вимоги до системи контролю. 3. Види, рівні та форми контролю якості навчання	2

Тематика семінарських занять

№	Назва теми (завдання)	Кількість годин
1		
2		
3		

Тематика лабораторних занять

№	Назва теми (завдання)	Кількість годин
1		
2		
...		

Самостійна робота студента

№	Завдання для самостійної роботи	Кількість
---	---------------------------------	-----------

		ГОДИН
1	Розробити <i>модель вищої освіти України</i> на основі аналізу її системи (рівні вищої освіти, ступені вищої освіти, типи ВНЗ тощо). (реферативне повідомлення 10 стр.)	8
2	Скласти психологічний портрет майбутнього фахівця (есе до 10 стр.)	8
3	Психолого-педагогічні та соціальні аспекти підвищення якості підготовки кадрів відповідного профілю. (аналітична доповідь)	8
4	Розробити <i>план виховної роботи куратора</i> в академічній групі (на рік). (письмова робота до 10 стр.)	8
5	Написати Есе «Болонський процес в Україні: цілі, завдання та роль і місце в ньому суспільствознавчої освіти»	8
6	Методика проведення різних видів занять із використанням активних методів навчання Скласти таблицю з описом завдань активних методів навчання (вебінар, квест, «круглий стіл»), дискусія, диспут, тематична конференція, мозковий штурм, ділова гра. Скласти сценарій проведення квесту на обрану тему	8
7	Тренінгові технології у практиці підготовки майбутніх викладачів ЗВО Розробити усну доповідь, де розглянути поняття «тренінг», класифікацію та структуру тренінгів, методику проведення тренінгів	8
8	Методика організації науково– дослідницької роботи студентів Скласти письмову характеристику методики підготовки наукової статті, тез на конференцію, написання есе. Підготувати комп'ютерну презентацію на задану тему	7
9	Методика організації педагогічного контролю у ЗВО Скласти таблицю, де розглянути завдання, функції і види педагогічного контролю; форми і методи контролю навчальних досягнень студентів; загальні критерії оцінювання знань студентів на іспиті; атестацію студентів у ЗВО; організацію практичної підготовки студентів бакалаврату	7
10.	Запропонуйте можливі варіанти покращення викладання суспільствознавчих дисциплін у ВІІ (реферативне повідомлення, до 20 стор.)	8

Індивідуальні завдання та ІНДЗ

№	Назва теми/ кількість балів/форма контролю	Кількість годин

* Індивідуальні завдання плануються, якщо передбачені навчальним планом, або за рішенням викладача

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни визначається викладачем, з урахуванням специфіки дисципліни.

Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі вивчення навчальної дисципліни

При здійсненні поточного та модульного, а також підсумкового контролю використовуються такі його форми: АТ – аналітичний тест; ЕТ – експрес-тест; УО – усне опитування; ФО – фронтальне опитування; ПТ – підсумковий тест; РВ – розв’язування вправ; РЗ – розв’язування завдань; ТД – тематичний диктант; МКР – модульна контрольна робота; РД – реферативна доповідь; ЗР – захист реферату; ОКП – оцінка конспекту першоджерел.

Питання для іспиту

1. Охарактеризуйте проблему модернізації освіти і її перетворення в фактор сталого розвитку.
2. Визначте проблеми модернізації та гуманізації української освіти.
3. Розгляньте предмет, зміст та функції методики викладання суспільствознавчих дисциплін.
4. Поясніть предмет суспільствознавчих дисциплін та їх призначення в системі гуманітарного знання.
5. Охарактеризуйте нормативні підстави і принципи організації освітнього процесу – ДОС і основна освітня програма спеціальності (напряму) «культурологія».
6. Розгляньте навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни «культурологія».
7. Проаналізуйте нормативні підстави і документальне забезпечення освітнього процесу – навчальний план спеціальності (напряму) «культурологія».
8. Охарактеризуйте матеріали методичного забезпечення вивчення навчальної дисципліни «культурологія».
9. Проаналізуйте кризові явища у вищій освіті України.
10. Розглянути документаційне і методичне забезпечення освітнього процесу.
11. Визначте завдання підготовки кадрів і модель сучасного викладача-культуролога.
12. Поясніть терміни освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти, освітньо-професійні програми, державні стандарти освіти.
13. Охарактеризуйте поняття зміст освіти, вибіркова частина змісту навчання, нормативний термін навчання.
14. Розгляньте освітньо-кваліфікаційні рівні вищої освіти.
15. Охарактеризуйте мету та завдання дисципліни.
16. Дайте загальну характеристику методики викладання суспільствознавчих дисциплін.
17. Поясніть у чому полягає багатовекторний характер методики викладання.
18. Охарактеризуйте методологічні основи викладання суспільствознавчих дисциплін.
19. Проаналізуйте об’єктивне та суб’єктивне буття культури.

20. Розгляньте логічні основи методики викладання суспільствознавчих дисциплін.
21. Проаналізуйте поняття аналіз, синтез, дедукція, індукція як логічні прийоми і процедури мислення.
22. Поясніть психологічні основи методики викладання.
23. Порівняйте діалектику наук про культуру і культурологію.
24. Визначте загальне та особливе в методиці викладання суспільствознавчих дисциплін.
25. Охарактеризуйте культуру праці та ідеальну модель сучасного викладача.
26. Визначте предмет, зміст і функції методики викладання суспільствознавчих дисциплін.
27. Розгляньте основні принципи методики викладання суспільствознавчих дисциплін.
28. Охарактеризуйте методологічні основи методики викладання суспільствознавчих дисциплін.
29. Визначте логічні та психологічні підстави методики викладання суспільствознавчих дисциплін.
30. Охарактеризуйте таку форму заняття у вищому навчальному закладі як лекція.
31. Проаналізуйте лекції, їх види та функції.
32. Охарактеризуйте методику підготовки та читання лекцій із суспільствознавчих дисциплін.
33. Розгляньте структуру та дидактичну мету лекції.
34. Визначте основні форми викладання – лекція, її різновиди та функції.
35. Розгляньте недоліки такої форми навчання як лекція.
36. Поясніть функції лекційної форми викладення матеріалу.
37. Проаналізуйте види лекцій за роллю в навчальному процесі.
38. Охарактеризуйте види лекцій за характером викладу матеріалу.
39. Визначте вимоги до підготовки та проведення лекцій.
40. Дайте характеристику основним етапам підготовки до читання лекції.
41. Охарактеризуйте таку форму заняття у вищому навчальному закладі як семінар.
42. Дайте загальну характеристику другого основного різновиду аудиторної роботи – семінарського заняття.
43. Розгляньте семінари, їх різновиди та методичне забезпечення.
44. Охарактеризуйте методику підготовки та проведення семінарських занять із суспільствознавчих дисциплін.
45. Порівняйте семінари, їх різновиди та методичне забезпечення.
46. Визначте напрямки організації пізнавальної діяльності студентів на семінарі.
47. Розгляньте практичне заняття, його сутність та функції.
48. Розгляньте типологію практичних занять.
49. Визначте основні завдання консультації як виду аудиторної роботи.

50. Розгляньте методику проведення консультацій, керівництва рефератами, курсовими та дипломними роботами з суспільствознавчих дисциплін

51. Охарактеризуйте організацію та проведення консультацій в навчальному процесі

52. Проаналізуйте методи організації та форми контролю у процесі викладання суспільствознавчих дисциплін у ЗВО.

53. Охарактеризуйте основні критерії оцінювання знань студентів.

54. Визначте роль колоквиуму в навчальному процесі.

55. Охарактеризуйте екзамен та його роль в освітньому процесі.

56. Поясніть значення заліку та його роль в освітньому процесі.

57. Визначте критерії проміжної і підсумкової атестації студентів.

58. Розгляньте специфіку тестових завдань, їх складання та оцінка.

59. Охарактеризуйте письмові контрольні роботи, особливості їх проведення та оцінка.

60. Розгляньте процедуру проведення письмових заліків й іспитів, їх перевірка і виставляння підсумкової оцінки.

61. Охарактеризуйте форми звітності в навчальному процесі – контрольна робота, реферат, залік

62. Розгляньте форми звітності в навчальному процесі - іспити, їх різновиди та способи проведення

63. Розгляньте форми звітності в навчальному процесі - тестування

64. Визначте форми і періодичність контролю знань студентів.

65. Розгляньте навчально-методичний комплекс дисципліни як головний засіб методичного забезпечення модернізації навчального процесу.

66. Охарактеризуйте основні засоби викладання.

67. Розгляньте організацію та проведення екскурсії.

68. Проаналізуйте види та дидактичну мету екскурсії.

69. Розгляньте навчальну ділову гру, її функції та специфіку.

70. Проаналізуйте дидактичну гру, структуру навчально-ігрового циклу.

71. Охарактеризуйте основні та додаткові засоби викладання суспільствознавчих дисциплін.

72. Поясніть значення використання інформаційних технологій у навчальному процесі.

73. Проаналізуйте використання ІТ-технологій в навчальному процесі

74. Охарактеризуйте місце і роль самостійної роботи студента в вищій школі.

75. Розгляньте організацію і проведення культурологічних практик у вузі

76. Охарактеризуйте самостійну роботу студента, її основні функції.

77. Розгляньте основні види самостійної роботи студентів.

78. Поясніть місце і роль самостійної роботи студента в освітньому процесі

79. Охарактеризуйте методику організації та проведення СРС

80. Визначте етапи проведення самостійної роботи студента.

81. Проаналізуйте методику керівництва навчально-дослідною роботою студента.
82. Охарактеризуйте методику організації та проведення НДРС – реферати, курсові роботи
83. Охарактеризуйте методику організації та проведення НДРС – доповідь, дипломна робота, магістерська дисертація.
84. Розгляньте основні форми методичної та навчально-виховної роботи викладача вищої школи.
85. Поясніть специфіку взаємозв'язку викладача і студента в навчальному процесі.
86. Розгляньте організацію та проведення культурологічних практик у ВУЗі
87. Розгляньте базові принципи виховної роботи викладача
88. Охарактеризуйте навчальну і науково-методичну роботу на кафедрі.
89. Поясніть як підготувати програму, план і методичні розробки з суспільствознавчих дисциплін.
90. Охарактеризуйте навчально-методичний комплекс дисципліни

✓ Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами поточного контролю

За активну роботу на семінарських заняттях (усних відповідей), студент може отримати 2 бали за кожне заняття плюс 1 бал за виконання та захист письмових, практичних завдань, рефератів, есе. За виконання самостійної роботи відповідно до тематики кожного змістового модуля студент може отримати 2,2 бали за кожну тему. Ще 3+3 бали студент може отримати за виконання завдань модульних контрольних робіт. Разом це становить 60 балів. 40 балів студент отримує під час складання іспиту.

Якщо здобувач освіти отримав знання окрім формальної освіти у неформальній/інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно положення «Про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» та рішення кафедри (на основі аргументування викладача, що тематика семінарів, вебінарів, воркшопів, тренінгів, у яких взяв участь студент підтверджується сертифікатом, програмою, а також відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю тощо).

✓ Критерії оцінювання результатів навчання (з навчальної дисципліни) на підсумковому контролі

Підсумкова оцінка, як показник результатів вивчення навчальної дисципліни, складається із сумарної кількості балів за поточне оцінювання – **60 балів** та підсумкового модуль – контролю (залік) – **40 балів**, за **100-бальною** університетською шкалою.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно

Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Методи та освітні технології навчання - задля цілісності та безперервності навчального процесу до послуг студентів спеціальності функціонує Наукова бібліотека ЧНУ ім. Юрія Федьковича, методичний кабінет навчальної та навчально-методичної літератури, факультетський та кафедральний Web-сайти; навчальні дисципліни освітньої програми представлені в мережі «Електронний університет» на платформі Moodle.

Політика академічної доброчесності

Освітня діяльність (викладача і студента) під час вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на принципах співробітництва та академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть оригінальним дослідженням чи міркуванням й об'єктивно оцінені викладачем.

Рекомендована література

Законодавчі та нормативні документи

1. Закон України «Про вищу освіту» від 05.09.2017 р. No 2145-VIII. *Голос України*. 2017. 27 верес. (No 178-179). С. 10–22.
2. Збірник нормативних документів щодо Болонського процесу / уклад.: К.М. Левківський, З.І. Логвин, Н.Л. Губерська. Київ : ІПЗО, 2008. 166 с.
3. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.
4. Наказ МОН України. Про запровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи № 943 16 жовтня 2009 року. Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0943290-09#Text> (дата звернення 12.11. 2024)
5. Основні засади розвитку вищої освіти України у контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003–2004 рр.) / за ред. В.Г. Кременя; Тернопіль : Вид-во ТДПУ імені В. Гнатюка, 2004. 147 с.
6. Положення про організацію освітнього процесу у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича. Від 02 вересня 2024р. URL : <https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhen-nia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu/> (дата звернення 12.11. 2024)
7. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>. (дата звернення 12.11. 2024)

Базова

1. Возний І.П. Методика викладання культурології у вищій школі. Навчальний посібник Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. 206 с.
2. Вітвицька С. Основи педагогіки вищої школи: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. Київ.: Центр навчальної літератури. 2006. 384 с.
3. Гладуш В.А., Лисенко Г.І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія: навч. посіб. Дніпропетровськ, 2014. 416 с.
4. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2004. 352 с.
5. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с.
6. Малихін О.В., Павленко І.Г. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. Кривий Ріг : КДПУ, 2010. 270 с.
7. Михайличенко О.В. Методика викладання суспільних дисциплін у вищій школі : навчальний посібник. Вид. друге. доп. та перероблене. – Суми, СумДПУ, 2009. 122 с.
8. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Харків : «Стильна типографія», 2019. 267 с.
9. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / О.І. Федоренко, В.О. Тюріна, С.П. Гіренко, С.М. Бойко, М.О. Котелюх, П.Д. Червоний, О.В. Медведєва; за заг. ред. О.І. Федоренко. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 240 с.
10. Резван О. Методика викладання у вищій школі Харків, ХНАДУ: «Міськдрук», 2012. 152 с
11. Стинська В.В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Івано–Франківськ, 2022. 180 с.
12. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 120 с.

Допоміжна

1. Будник О. Використання методик змішаного навчання у закладі вищої освіти. *Обрії*. 2018. № 1 (46). С. 4–11.
2. Вітвицька С. С., Андрійчук Н. М. Основи педагогіки вищої школи / *Fundamentals of Higher School Pedagogy*: Білінгвальний навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти. 2-ге вид. перероб і доп. Житомир : Вид-во ЖДУ, 2019. 312 с.
3. Дубасенюк О. Упровадження освітніх інновацій в системі вищої освіти *Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи*: монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2011. 444 с.
4. Дудікова Л. Науково-дослідницька діяльність студентів як складова індивідуалізації навчального процесу. *Педагогічний альманах*. 2012. Вип. 16. С. 126–130.

5. Кайдалова Л. Г., Науменко Н.В. Методика викладання у вищій школі: методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів вищої освіти. Харків, 2021. 46 с.
6. Кулик І.В. Педагогіка вищої школи та педагогічна майстерність викладача: методичні рекомендації. Івано-Франківськ: НАІР, 2021. 66 с.
7. Кожухар О.А. Інноваційні методи проведення занять : метод. посіб. Чернігів, 2017. 24 с.
8. Корміна Л. І. Методика викладання дисциплін за фахом у вищих навчальних закладах : методичні рекомендації до курсу. Луцьк : Вежа-Друк, 2016. 52 с.
9. Лігум Ю. Якість освіти і новітні технології навчання в контексті інтеграції в європейський освітній простір. *Педагогіка і психологія*. 2011. № 2. С. 22–27.
10. Прищак, М. Д., Залюбівська О.Б. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі: курс лекцій. Вінниця : ВНТУ, 2019. 150 с.
11. Прокопів Л. Інформаційні технології в педагогіці: методичні рекомендації до самостійної роботи . Івано-Франківськ, 2013. 60 с.
12. Рябовол Л. Т. Компетентнісний потенціал суспільствознавчих предметів (за ключовими компетентностями). *New impetus for the advancement of pedagogical and psychological sciences in Ukraine and EU countries: research matters: Collective monograph*. Vol. 2. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2021. С. 150–167.
13. Стинська В., Карпенко О. Тренінгові технології у практиці підготовки майбутніх викладачів закладу вищої освіти. *Людинознавчі студії*. Серія «Педагогіка». 2021. № 12 (44). С. 172–177.
14. Стинська В., Прокопів Л. Інноваційні методики викладання дисциплін у ЗВО в процесі магістерської підготовки. *Гірська школа українських Карпат*. 2020. № 22. С. 145–150.

Інформаційні ресурси

1. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи : підручник – 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с. URL : <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/dca98cbd-487b-43eb-86ef-d5c4634bf16c/content>
2. Законодавство в сфері освіти. *Національний інформаційний центр академічної мобільності ENIC UKRAINE* URL : <https://enic.in.ua/index.php/ua/systema-osvity/> natsionalna-ramka-kvalifikatsij (дата звернення 18.12. 2024)
3. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник. Вінниця : ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015 224 с. URL : <https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf?id=1cce4002-ce8d-4991-809f-f0fcd3d3994b> (дата звернення 18.12.2024)

4. Міністерство освіти і науки України URL: <https://mon.gov.ua/ua> (дата звернення 29.12.2024)
5. Методика викладання «Суспільствознавство» URL : <https://library.sspu.edu.ua/arhiv-vikonanih-dovidok/metodika-vikladannya-suspilstvoznnavstvo/> (дата звернення 20.12.2024)
6. Михайличенко О.В. Методика викладання суспільних дисциплін у вищій школі: навчальний посібник. Суми : СумДПУ, 2009. 122 с. URL : https://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Fshron1.chtyvo.org.ua%2FMykhailychenko_Oleh%2FMetodyka_vykkladannia_suspilnykh_dystryplin_u_vyschii_shkoli.pdf (дата звернення 12.12.2024)
7. Нормативно-правові акти з реформування вищої освіти. *Інститут модернізації змісту освіти*. URL : <https://imzo.gov.ua/osvita/vyscha-osvita/normatyvna-baza/normatyvno-pravovi-akty-z-reformuvannya-vyschoji-osvity/> (дата звернення 13.12.2024)
8. Полуятова О. В. Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Методика викладання суспільно-політичних дисциплін» [для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 052 «Політологія» денної та заочної форм навчання]. Одеса : Вид-во «Університет Ушинського». 2020. 29 с. URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/5748/1/Met%20recom%20Metod.pdf> (дата звернення 15.12.2024)
9. Рябова Л. Модернізація системи шкільної суспільствознавчої освіти в Україні на основі європейського досвіду. *Теорія та методика навчання суспільних дисциплін: науково-педагогічний журнал*. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка. 2023. Вип.10. С. 4–9. URL : https://sspu.edu.ua/images/2023/docs/nauka/konf/tmns_102023_1c352.pdf (дата звернення 13.12.2024)
10. Яковенко Г.Г. Методика навчання суспільствознавчих дисциплін: навчально-методичний посібник. Харків : ХНАДУ, 2017. 164 с. URL : <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/18ace17d-0096-4279-a3e8-4606282d35b3/content> (дата звернення 13.12.2024)